

3737672 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : บริหารสาธารณสุข ; วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานของสถานบริการสาธารณสุข เขตเมือง

สัมฤทธิ์ ต่อสติ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของสถานบริการสาธารณสุขเขตเมือง : กรณีศึกษาศูนย์แพทย์ชุมชนเมืองนครศรีอยุธยา (PEOPLES PARTICIPATION IN URBAN HEALTH CENTER ACTIVITIES : CASE STUDY OF AYUTTHAYA URBAN HEALTH CENTER) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ปิยธิดา ศรีเดช ส.ด., ดุสิต สุจิรารัตน์ วท.ม.(ชีวสถิติ), ทวีเกียรติ บุญไพศาลเจริญ พ.บ., อ.ว.เวชกรรมป้องกัน 138 หน้า ISBN 974-663-212-4

ศูนย์แพทย์ชุมชนเมืองนครศรีอยุธยา เป็นศูนย์แพทย์ที่จัดตั้งขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศไทย และขณะนี้มีการขยายผลการดำเนินงานไปในจังหวัดต่าง ๆ มากกว่า 20 จังหวัด การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานของสถานบริการสาธารณสุขเขตเมืองในด้านการประชุม การบริจาคเงิน การเริ่มการ การสละแรงงาน การเป็นผู้ให้บริการ การบริจาควัสดุอุปกรณ์ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของสถานบริการสาธารณสุขเขตเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.48$) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบการให้บริการสาธารณสุข พบว่า สถานบริการที่มีการให้บริการแบบเวชปฏิบัติครอบครัว (ศูนย์แพทย์ ๑ ป้อมเพชร) การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.74$) และการมีส่วนร่วมด้านการเป็นผู้ให้บริการมีคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการบริจาคเงินตามลำดับ ($\bar{X} = 4.82, 4.71$ และ 3.86) ส่วนสถานบริการที่ไม่ได้ให้บริการแบบเวชปฏิบัติครอบครัว (ศูนย์แพทย์ ๑ วัดกล้วย) การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำทุกด้าน ($\bar{X} = 1.40$)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ความต่อเนื่องในการดำเนินงานของสถานบริการ ความสนใจของหัวหน้าครอบครัวที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของสถานบริการ การเยี่ยมบ้าน ความคุ้นเคยกันระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับประชาชนในชุมชน และภูมิถิ่นเดิม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินของสถานบริการสาธารณสุขเขตเมือง โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 85.74

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย กระทรวงสาธารณสุขควรมีการส่งเสริมให้สถานบริการสาธารณสุขทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท นำแนวคิดของการให้บริการสาธารณสุขแบบเวชปฏิบัติครอบครัว มาประยุกต์ใช้ในการจัดบริการสาธารณสุขให้แก่ประชาชนในเขตรับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการบริการที่ดีและมีคุณภาพ รวมทั้งสามารถที่จะชักนำให้ประชาชนให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วม อันจะนำไปสู่การพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้เป็นที่ศรัทธาของประชาชนสืบต่อไป